

V rámci pravidelného cyklu článků věnovaných problematice ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí přinášíme čtvrté téma v tomto školním roce – zásady evakuace. Věříme, že vyučující informace využijí jako vhodnou doplňkovou pomůcku k plánování a realizaci výuky.

V minulých článcích jsme psali o tom, že obyvatelstvo je v případě hrozby nebo vzniku mimořádné události (dále jen MU) varováno především prostřednictvím varovného signálu „Všeobecná výstraha“. Jedná se o MU takového charakteru, která vyžaduje okamžité ukrytí ohrožených osob nebo provedení jejich evakuace. Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Vztahuje se na všechny osoby v místech ohrožených MU s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. Přednostně se plánuje pro děti do 15 let, pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby umístěné v sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené, doprovod osob výše uvedených a podobně.

Evakuaci obyvatel má právo vyhlásit velitel zásahu, starosta obce, nebo ji mohou vyhlásit orgány krizového řízení. V objektu, kde se shromažďuje větší počet osob, ve veřejných budovách při bezprostředním ohrožení osob, mohou evakuaci vyhlásit též jejich provozovatelé či majitelé. Při veškeré činnosti související s evakuací je třeba zachovat klid, jednat s rozvahou a dodržovat pokyny složek integrovaného záchranného systému, které evakuaci organizují nebo zajišťují. Zejména je důležité zabránit panice a předejít dopravním problémům. Není správné zbytečně volat na tísňové linky.

Evakuační zavazadlo se připravuje pro případ opuštění bytu v důsledku vzniku MU a nařízení evakuace. Poslouží tak např. batoh, cestovní taška nebo kufr, který je potřeba označit jménem a adresou a mělo by zejména obsahovat:

- základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu na 1 – 3 dny;
- předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor;
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti;
- přenosné rádio s rezervními bateriemi;
- toaletní a hygienické potřeby;
- pravidelně užívané léky, svítilnu a náhradní baterie;
- náhradní prádlo, oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku;
- kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti.

Zásady pro opuštění bytu v případě nařízení evakuace:

- uhasit otevřený oheň v topidlech;
- vypnout elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček), uzavřít přívod vody a plynu;
- ověřit, zda i sousedé vědí, že je nařízena evakuace, že mají opustit byt;
- dětem vložit do kapes oděvu cedulku se jménem a adresou;
- kočky a psy vzít s sebou pouze v uzavřených schránkách a mít pro ně zásobu krmiva;
- exotická zvířata, která přežijí delší dobu, ponechat doma, zásobit je před odchodem krmivem a vodou,

- vzít si evakuační zavazadlo, zamknout byt, na dveře dát oznámení, že je byt opuštěn a dostavit se na určené evakuační místo.

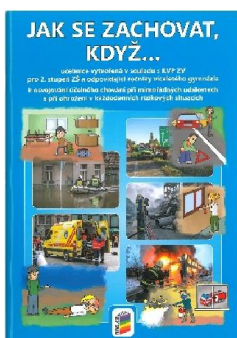
Na níže uvedeném odkazu je umístěno krátké instruktážní video s návodem, **jak sbalit evakuační zavazadlo** (<http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-olomouckeho-kraje-menu-ochrana-obyvatelestva-evakuace-evakuace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>).

Z důvodu hrozícího nebezpečí v bezprostředním nebo širším okolí, může však také nastat potřeba uzavření skupiny obyvatel (např. zaměstnanců, návštěvníků, žáků či studentů) uvnitř konkrétní budovy (úřad, škola, nákupní centrum apod.). Tímto nebezpečím může být například únik nebezpečné látky, teroristický útok či silná bouře. V případě ukrytí většího počtu žáků uvnitř školy, je důležité mít zvládnuté postupy, jako jsou:

- rychlé svolání žáků z okolí školy dovnitř;
- svolání žáků z prostor školy na předem určené místo v budově;
- evidence všech osob v budově;
- převzetí jednotlivých žakovských kolektivů učiteli;
- uzavření oken a dveří ve třídách.
- při déletrvajícím nuceném ukrytí osob ve škole zajištění stravování, dozoru a nouzového ubytování;
- zajištění poskytování lékařské péče, psychologické pomoci či telefonního kontaktu s rodiči.

Ukrytí osob v budově školy je z hlediska organizačního náročné, nebezpečí není často bezprostředně vidět, slyšet ani cítit.

S přípravou a provedením praktického cvičení evakuace i ukrytí osob v budově školy vám mohou pomoci Hasičské záchranné sbory krajů. V případě zájmu je možné kontaktovat koordinátory preventivně výchovné činnosti příslušného kraje (<http://www.hzscr.cz/clanek/podpora-vyuky-ze-strany-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>).

Vhodnou pomůckou k výkladu tohoto tématu je např. učebnice pro 2. stupeň ZŠ „**Jak se zachovat, když...**“, kterou vydalo nakladatelství Nová škola, s.r.o. v roce 2015.

Začlenění této problematiky v RVP ZV:

Člověk a jeho svět: Člověk a jeho zdraví 2. období. Učivo: MU a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém.

Člověk a zdraví: Výchova ke zdraví - VZ-9-1-15 aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, VZ-9-1-16 - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i MU + VZ-9-1-16p + učivo.

Důležité pro 1 stupeň ZŠ:

- Žák zná pojem evakuace;
- Žák ví, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo;
- Žák chápe, že mohou nastat situace, kdy je třeba nařídít evakuaci nebo se naopak ukryt před nebezpečím v budově.

Důležité pro 2 stupeň ZŠ:

- Žák chápe problematiku z prvního stupně a rozvíjí své znalosti dál;
- Žák zná zásady opuštění bytu při evakuaci.

Za Vaši zpětnou vazbu budeme velmi rádi, prosím neváhejte se na nás obrátit, odpovíme na Vaše případné dotazy či připomínky.

Autor:

kpt. Mgr. Martina Talichová

Odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení - oddělení instruktáží a školení

MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

E-mail: martina.talichova@grh.izscr.cz

www.hzscr.cz